

Інформаційна довідка
до зустрічі з представниками українських телеканалів
20 листопада 2013 року

Останнім часом в програмах телебачення з'явилася низка спеціальних проєктів, які стосуються проблем дитинства або до участі в яких залучаються діти. Зокрема, програма "Віра. Надія. Любов" на Першому Національному, ток-шоу "Стосується кожного" на телеканалі "Інтер", "Один за всіх", "Кохана, ми вбиваємо дітей" на телеканалі "СТБ", ток-шоу "Говорить Україна" на телеканалі "Україна" та інші.

У вказаних проєктах досліджуються проблемні ситуації, в яких опинилися сім'ї з дітьми. Окремі програми присвячені проблемам сирітства в Україні, вчинкам дорослих, від яких страждають діти, проблемам зникнення дітей, а також їх проживанню у неблагополучному середовищі.

Як правило, в програмах розповідається про життєві історії сімей, які потребують допомоги і підтримки, надаються певні рекомендації запрошених експертів, що сприяють у вирішенні того чи іншого питання.

Разом з тим, не може не викликати стурбованості той факт, що з екранів телебачення транслюється насильство по відношенню до дітей як з боку батьків, та і з боку учасників шоу, про дитину поширюється інформація, яка може завдати їй шкоду, дитина є об'єктом погроз з боку учасників тощо.

Приклади:

1. Телеканал "Україна", ток-шоу "Говорить Україна"

Ефір 6 листопада 2013 року

Мажор на Лексусі насмерть збив чоловіка. І не просто збив, а двічі переїхав хлопця і втік з місця злочину.

У студію був запрошений неповнолітній хлопець (Андрій Безсмертний), товариш загиблого, який на момент ДТП був разом з ним. Під час обговорення у студії родичі загиблого, сім'я подруги загиблого наголошували на тому, що хлопець розповідав протилежні версії ДТП. Наприкінці програми він розповів про нові факти ДТП та про авторитетну особу, яка покриває винуватця цього злочину. Ведучий та деякі учасники програми наголосили на тому, що факт виходу програми в ефір та нові подробиці ДТП повинні стати сигналом для правоохоронних органів з метою взяття хлопця під охорону як свідка.

В результаті після передачі колектив програми "Говорить Україна" звернувся до прокурора Київської області, слідчого СВ з розслідування ДТП СУ ГУ МВС України в Київській області, в копії до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з клопотанням про взяття

неповнолітнього свідка під захист і запобігти тяжким наслідкам та порушенню його конституційних прав.

<http://govoryt-ukraina.tv/stories/discuss/820/>

Ефір 19 вересня 2013 року

Секс-скандал в Одесі. У одеситки Євгенії незаконно забрали трьох дітей і влаштували у дитячий будинок

Під час обговорення у студії зокрема обговорювали питання виконання Євгенією своїх батьківських обов'язків. Зі слів начальника служби у справах дітей, діти розповідали про те, що вони зазнавали фізичного насильства. До студії запросили середнього сина Євгенії – Олександра (з виду років 6-7), який спочатку зніяковів і йшов упираючись, довелося його тягнути за руку. Він розповідав про те що в родині їх ніхто не ображає, мама буває залишає їх на день чи на годинку, у перехожих їжу вони не просили, тільки у бабусі, яка їх годувала через ґрати на вікні (квартира на I поверсі), оскільки у неї немає ключа.

<http://govoryt-ukraina.tv/stories/discuss/748/>

Ефір 16 серпня 2013 року

Моя 7-річна дочка танцює стриптиз

В студії розгорілася дискусія стосовно того танці на пілоні (шесті) з дитинства – на користь чи не на користь дітям, і чи дійсно пол-денс розвиває у дівчат передчасну сексуальність?

У студії були двоє 8-річних дітей з батьками, які займаються таким видом танцю. Хлопчик виступив з номером прямо в студії, дівчинка просто сиділа в студії з мамою, яка розповіла про досягнення доньки.

<http://govoryt-ukraina.tv/stories/discuss/704/>

2. Передача “Один за всіх”, канал СТБ

Ефір 20 жовтня 2013

Історія сім'ї голови сільради Ігоря Якубця, який в момент виходу в ефір передачі знаходився в СІЗО за звинуваченням у багаторазових зґвалтуваннях власної 12-річної внучки.

“Він поліз до мене десь у четвертому чи п'ятому класі, – згадує онучка сільського голови Таня. – Мені тоді було 10 років. Спочатку я не зрозуміла, що саме він від мене хоче. А потім у мене очі на лоб полізли. Перший раз це було вдома, а потім це було в сільраді...”

<http://1zavseh.stb.ua/video/2013/10/20/79749/>

В студію зайшли двоє дівчат – 12-річна потерпіла та її 15-річна подруга (мама іншої дівчинки теж перебувала в студії). Друга дівчинка розповідала про свою історію щодо стосунків із сільським головою. Ведучий й експерти задавали дітям питання, спонукаючи їх розповісти, як це відбувалося.

Ефір 06 жовтня 2013

В студії зустрілися віч-на-віч жертва (малолітня дівчинка) і особи, які чинили насильство (повнолітні).

18-річна вагітна дівчина Ілона із міста Стаханов Луганської області організувала жорстоке побиття 12-річної школярки Олесі. Свідками стали 20 осіб, все було знято на мобільні телефони та викладено в соцмережі.

Близько години 12-річна дівчинка терпіла всі знущання - її принижували, виривали волосся, обливали пивом і змушували цілувати ноги Ілони. З'ясувалося, що таке жорстоке побиття малолітньої сталося через те, що дівчата не поділили хлопця - сімнадцятирічного Валерія.

12-річна і 17-річна дівчата в студії розповідали свою історію. Експерти та ведучий задавали питання, коментували та читали нотації. Мама була присутня в студії.

<http://1zavseh.stb.ua/video/2013/10/6/77881/>

3. Передача “Кохана, ми вбиваємо дітей”, канал СТБ

Проект в жанрі реаліті “Кохана, ми вбиваємо дітей”. Його герої – сім’ї, в яких стосунки дітей з батьками не складаються в силу різних причин.

Проте, викликають тривогу сюжети, в яких показується жорстоке поведіння батьків з дітьми. Батьки застосовують різні види насильства по відношенню до своїх дітей, або взагалі не займаються вихованням та доглядом за дітьми.

Приклади сюжетів:

1. Сім’я Білоус. Ефір 14 березня 2013.

Мати-військовослужбовець сама ростить і виховує 10-річну доньку. Вражають сюжети різних видів жорстокого поведіння матері з донькою. Мати постійно ображає дитину, вимагає чіткого виконання своїх наказів. Дитина благає із плачем: “Мамо, я тебе дуже прошу, не кричи..! Ну будь-ласка..!”

Монологи матері складаються з лайки та образ. Психологічне знущання продовжується погрозами - жінка кричить, що платитиме будь-які аліменти, аби тільки позбутися дитини і не жити разом із нею.

Дівчинка живе у постійному стресі.

2. Сім'я Головецьких. Ефір 26 березня 2013.

Мама надмірно опікає 7-річного Данила, годує його з ложечки і укладає спати поряд з собою. Батько Андрій навпаки категорично проти того, щоб їх син ріс “маменьким синком”. Він всіляко намагається виховати з Данили чоловіка. Але методи виховання у нього жорсткі: Андрій кричить на дитину, ображає його і злісно жартує над дитиною, називаючи його “Юленька”.

3. Сім'я Поліщук. Ефір 07 травня 2013.

Мама Наталя сама виховує двох доньок: 15 і 12 років. У їхньому будинку постійний безлад. Діти нічого не роблять по господарству, навіть не прибирають за собою. А мама майже не буває вдома. У благополучній з вигляду сім'ї кожен живе у власній реальності.

Старша донька виросла егоїсткою, дівчинка відчуває повну вседозволеність. А молодша - ізгой. Вона була незапланованою дитиною, а коли тато пішов з сім'ї, то просто стала “дівчинкою для биття” для мами і молодшої сестри. Жінка не заперечує, що піднімала на дочок руку.

Згадані приклади є свідченням порушення права дитини на особисту недоторканність, захист гідності та права на особисте життя, проголошених Конвенцією ООН про права дитини. Відповідно до ст. 16 Конвенції жодна дитина не може бути об'єктом свавільного або незаконного втручання в здійснення її права на особисте та сімейне життя, недоторканість житла, таємницю кореспонденції або незаконного посягання на її честь і гідність. Дитина має право на захист закону від такого втручання або посягання.

Конституцією України (ст. 32), Сімейним кодексом України (ст.5) гарантовано право на невтручання у сімейне й особисте життя, крім випадків, передбачених Конституцією України.

Законом України “Про охорону дитинства” кожній дитині гарантується право на свободу, особисту недоторканність та захист гідності. Держава здійснює захист дитини від усіх форм фізичного і психологічного насильства.

Розголошення чи публікація будь-якої інформації про дитину, що може заподіяти їй шкоду, забороняється.

Забороняються фізичні покарання дитини батьками, а також застосування ними інших видів покарань, які принижують людську гідність дитини.

Здійснення батьками своїх прав та виконання обов'язків мають ґрунтуватися на повазі до прав дитини та її людської гідності.

Батьківські права не можуть здійснюватися в супереч інтересам дитини.